

יהודית אוריין:

„היום הצנזורה היתה פוסלת יצירות ביאליק!“

בסוף החודש ימלאו 50 שנה למותו של חיים נחמן ביאליק. מוספי הסיפורות בעתונים בוודאי יהיו מלאים בתולדות חייו ובביקורת יצירתו. אותי עניינו כמה שאלות יסוד. העוסקות בהפיכתו של ביאליק למשורר הלאומי של ישראל. את שאלותי הפניתי למבקר הסיפורות יהודית אוריין.

● למה דווקא ביאליק הסך למשורר הלאומי שלנו?

קודם כל, מפני שהוא באמת ענק. אבל בנוסף לכך, ביאליק הוא אולי היחידי שיש עליו קונסנזוס לאורך השנים. יש תהליכים בסיפורות שמישורות מתחלפות ושוללות את קודמותיהן. אין כמעט משורר שלא קם לו איזה דור שבעט בו. מי לנו גדול משקספיר, שבתקופות מסוימות נחשבה כתיבתו לברברית ולבלתי-תרבותית?

לביאליק זה לא קרה. עדיין עוסקים ביצירתו באותה רעננות, שעסקו בה בימי חייו. היה טבעי להניח, שחוקרי הסיפורות הצעירים של היום, שבנעוריהם „האכילו אותם“ בכמות גדולה של ביאליק, ירצו לנפץ את יצירתו בכגרותם, אבל גם זה לא קרה. אולי פשוט מפני שאי אפשר לנפץ יצירה כמו זו שלו.

● האם התואר „משורר לאומי“ ניתן לנצח, או שמשורר לאומי יכול להתחלף?

בשנים שעברו מאז מותו אני לא רואה שקם לו מתחרה, על כן אין לדבר בינתיים על חילופי-תוארים.

● אילו היה ביאליק חי ויוצר היום, האם היה זוכה באותה הערכה שבה זכה בחייו?

לא. אבל לא בגללו אלא בגללנו, שנעשינו הרבה פחות סובלניים להשקפות-עולם. היום לא היו סובלים את התקפותיו על אלוהים, על הדת ועל העם היהודי. אני מאמינה שהיום הצנזורה היתה פוסלת חלק מיצירתו. ברור גם שהמחנה הלאומי — אילו היה קורא אותו — היה פוסל אותו מייד מלהיות משורר לאומי וגם מרביק לו שמות כמו „עוכר ישראל“, „מרעיל בארות“ ו-„אש-פיסט“, מבלי להתחשב בכלל בחשיבות יצירתו.

● האם אצדק אם אומר שלא קמו לביאליק מחקים ומדוע?

פשוט, כי קשה מאוד לחקות אותו. לביאליק לא היו מאניירות.

בני ברבש:

„לפי הסקרים האחרונים לובה אליאב לא יעבור!“

מודעה אחת של ר"צ הצליחה לעשות לי השבוע מה שלא הצליחו כל תשדירי-הבחירות ביחד. היא הצליחה להרתיע אותי ולגרום לי לצעוק. במודעה, האומרת „אסור לתת לקולות יוניים לרדת לטמיון!“ מסבירים לי שדרושים 21,000 קולות כדי לעבור את אחוזי-החסימה, ואומרים לי שאם לובה אליאב יהיה חסר קול אחד מתוך ה-21 אלף — כל הקולות ירדו לטימיון.

עובדה זאת, כמובן, ידועה לכולנו. מה שלא הצלחתי להיזכר, האם בפעם הראשונה שר"צ התמודדה בבחירות ולא היה ברור כמה קולות תקבל, האם גם אז היה חשש שקולות יוניים ירדו לטימיון, ומה הם עשו כדי שלא ירדו?

שאלתי את בני ברבש, אחד החותמים על המודעה: מאין לו הביטחון שלובה אליאב לא יעבור את אחוז החסימה?

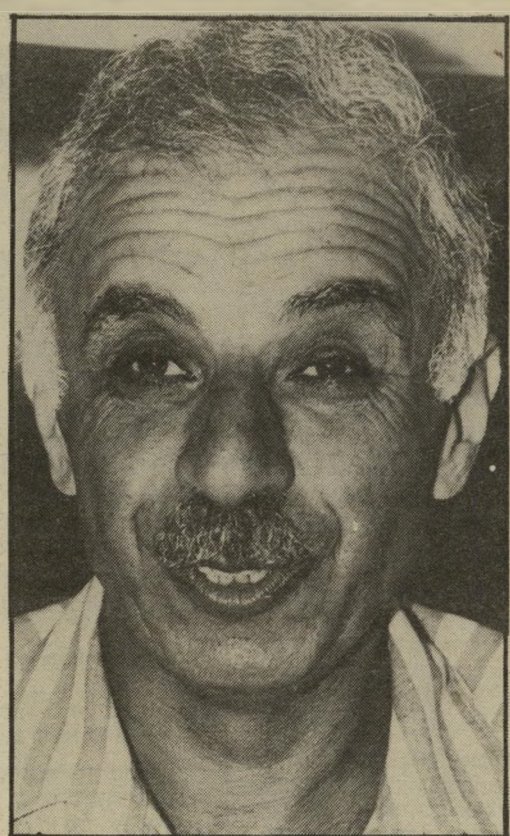
אין לי ביטחון כזה, אנחנו פשוט מסתמכים על הסקרים, הנתנים לו מינוס 1. לעומת זאת, אם הייתי בטוח שלובה כן יעבור, אז בוודאי לא הייתי מתגייס לקריאה כזאת, שאולי נראית קנטרנית ושגני רואה שהיא גורמת כעס אדיר אצל אנשים.

● אם יסתבר בסוף שלובה קיבל 20,980 קולות לא תעבור לך מחשבה בראש ש-20 הקולות החסרים ברחו בגלל המודעה שלכם, ואולי בגלל זה ירדו כל שאר הקולות לטימיון?

זה יעבור לי בראש. אבל עם זאת, אני מוכרה להודות שאיבוד של 15-16 אלף קולות ממש מסעיר אותי. וגם מסעירה אותי העובדה שכל הכוחות היוניים לא מצאו דרך להתאחד.

● מדוע שולמית אלוני לא חתמה על המודעה?

חתמו עליה האנשים שעמרו מאחורי היוזמה של האיחוד, ולא אישים חברי ר"צ.

יונה שימשי:

„דן פתיר כנראה לא מזוהה עם שום מיפלאגיה!“

גם אני, כמו כל עם ישראל, צפיתי בעימות בין שמעון פרס ויצחק שמיר, שקדם לו מתח רב וחיפוש ארוך אחרי מראיין. שאלתי את מזכ"ל אגודת העיתונאים של תל-אביב, יונה שימשי, אם זה לא קצת בושה לעיתונאי ישראל שהיו צריכים להביא מחו"ל את דן פתיר, כדי לראיין את השניים. אי-אפשר היה למצוא עיתונאי אחר מוכשר הנמצא בארץ?

אני משוכנע שאפשר היה למצוא כמה וכמה מועמדים טובים, אבל אני לא רואה שום פסול בדין פתיר.

● גם אני לא רואה פסול בדין פתיר, אבל נרמזה כאילו הודבק התואר „פסול“ לכל השאר?

אני מתאר לעצמי, שדין פתיר נבחר כי הוא היה מקובל על שני הצדדים.

● זו בדיוק השאלה שלי: איך אתם מקבלים את זה שבכל הארץ לא מצאו עוד עיתונאי שיהיה מקובל על שני הצדדים?

הם בחרו אותו. זאת עובדה. הוא כנראה לא מזוהה עם שום מיפלאגיה.

● וכמה עם אותם שכן מזוהים עם מיפלאגיה או עם השקפת-עולם — האם היושר המיקצועי שלהם לא עומד להם?

על השאלה הזאת צריכות לענות לך שתי המיפלאגות הגדולות.